

BETÆNKNING

VEDRØRENDE

NYORDNING AF PENSIONSFORHOLDENE FOR PENSIONISTER HVIS PENSION ER BEREGNET EFTER DE FØR 1. APRIL 1958 GÆLDENDE REGLER

AFGIVET AF
DET AF FINANSMINISTEREN DEN 15. OKTOBER 1958
NEDSATTE UDVALG

BETÆNKNING NR. 218

1959

Indledning.

Finansministeren tilskrev den 15. oktober 1958 departementschef *Ulrik Andersen* således:

»I den af lønningskommissionen af 1954 afgivne 1ste betænkning er det forudsat, at der — efter gennemførelsen af lov om lønninger og pensioner m. v. til statens tjenestemænd — for så vidt angår pensionister, der har opnået pension inden lovens ikrafttræden, ved en særlig lov søges tilvejebragt en ordning, der indebærer mulighed for omregning af pensionerne i overensstemmelse med hovedprincipperne i pensionssystemet for de nuværende tjenestemænd, således at tjenestemandspensionerne også for de nuværende pensionisters vedkommende fastsættes under hensyn til adgangen **til** supplerende med folkepension, herunder dennes mindstebeløb.

I overensstemmelse hermed har jeg besluttet at nedsætte et udvalg til at overveje og fremsætte forslag til ændringer i de regler, hvorefter pension udbetales til pensionister, der har opnået pension inden den ny lovs ikrafttræden med henblik på gennemførelse inden .1. april 1959 af en særlig lov vedrørende de pågældendes fremtidige pensionsmæssige stilling.

Jeg skal i denne anledning anmode Dem om at indtræde som medlem af udvalget og som formand lede dettes arbejde samt til sin **tid**, når udvalgets arbejde er afsluttet, foranledige, at der tilstilles mig en redegørelse for resultatet af udvalgets overvejelser.

Samtidig har jeg anmodet nedennævnte om at indtræde som medlemmer af udvalget: kontorchef i finansministeriet *H. Salicath*,

folketingsmand, redaktør *Holger Eriksen* udpeget af socialdemokratiets folketingsgruppe,

folketingsmand, direktør *F. Heick* udpeget af venstres folketingsgruppe,

folketingsmedlem, landsretssagfører, fru *Erna Sørensen* udpeget af det konservative folkepartis folketingsgruppe,

folketingsmand, statsrevisor *Aage Fogh* udpeget af det radikale venstres folketingsgruppe,

folketingsmand, lærer *Aa. Gøting* udpeget af Danmarks retsforbunds folketingsgruppe, forretningsfører *P. Madsen* som repræsentant for statstjenestemændenes centralorganisation I,

overassistent *F. R. Kristensen* som repræsentant for statstjenestemændenes centralorganisation II,

amtsforvalter *Chr. Strøm* som repræsentant for Danske statsemployés samråd.

overlærer *Stinus Nielsen* som repræsentant for Danmarks lærerforening,

fhv. toldinspektør *K. V. Groth* som repræsentant for »Fællesforeningen for statens pensionistforeninger«,

fhv. amtmand, kammerherre *R. Lassen* som repræsentant for »Statspensionistforeningen af 1950«,

fhv. overlærer *P. Nygaard* som repræsentant for pensionistgruppen i Danmarks lærerforening,

Ekspeditionssekretær, fru *Marie Frank* forestår udvalgets sekretærforretninger.«

Udvalget afgiver nedenstående betænkning indeholdende forslag til nyordning af pensionsforholdene for pensionister, hvis pension er beregnet efter de før 1. april 1958 gældende regler.

I. Baggrunden for nyordningen.

I overgangsbestemmelsen i § 122 i loven af 7. juni 1958 om lønninger og pensioner m. v. til statens tjenestemænd er der for de pensionister, hvis pension er fastsat i henhold til de tidligere tjenestemandsløve, truffet den foreløbige ordning, at de pågældende i finansåret 1958-59 får beregnet pensionen efter de **hidtil** gældende regler, således at der i det nævnte finansår udbetales de pågældende reguleringstillæg i henhold til reglerne i tjenestemandsløven af 6. juni 1946 samt midlertidigt og særligt tillæg med de i lov nr. 125 af 25. maj 1956 for finansåret 1957-58 gældende satser.

Som det fremgår af kommissoriet er baggrunden for den nu forestående revision af pensionsforholdene for de nævnte pensionister den ved lønningsloven af 7. juni 1958 gennemførte ændring af pensionssystemet for de nuværende tjenestemænd, hvilken ændring bl. a. indebærer, at tjenestemandspensioner i modsætning **til** tidligere kan kombineres med folkepensionens mindstebeløb.

Ved lønningsloven er der endvidere gennemført en sanering af den tidligere pensionsordning, som på forskellige områder ikke længere var hensigtsmæssig. Man har i denne forbindelse tillige tilstræbt at begrænse statens pensionsudgifter.

Som følge af det tidligere pensionssystem, hvorefter grundpensionen er beregnet som en procentdel af de faste pensionsgivende lønbestanddele og i princippet reguleret på tilsvarende måde som lønnen, havde prisudviklingen siden 1946 og den i forbindelse hermed gennemførte ekstraordinære regulering af tillæggene til lønninger og pensioner medført, at pensionerne - navnlig enkepensionerne og de lavere egenpensionsydelse udgjorde en større del af lønnen end oprindeligt forudsat, ligesom pensionernes størrelse ikke afveg væsentlig for tjenestemænd med lavere og højere pensionsalder.

Ved gennemførelsen af nyordningen, hvorefter pensionen beregnes på grundlag af den

i loven fastsatte bruttoløn, har man opnået et niere passende forhold mellem lønning og efterløn, end tilfældet havde været efter den hidtidige ordning.

Som et led i nyordningen er tjenestemandens eget pensionsbidrag forhøjet, således at det andrager 1 pct. af bruttolønnen, d. v. s. en dyrtidsreguleret ydelse på indtil det tredobbelte af det hidtidige pensionsbidrag. Endvidere er aldersgrænsen for adgangen til at søge afsked med pension forhøjet fra det 65. år til det 67. år, og man har i højere grad end efter den hidtidige ordning gradueret pensionen efter pensionsalderen.

Nyordningen medfører, at der i forhold til den tidligere ordning sker nedgang i pensionsstørrelsen på praktisk talt alle pensionstrin, bortset fra slutpensionerne i de højere lemklasser, hvor reduktionen opvejes af lønforbedringerne. Pensionsnedgangen gør sig gældende med betydelig vægt indtil højeste pensionsalder, der tidligst opnås ved den almindelige folkepensionsalder, det 67. år. Tjenestemænd, der fremtidig pensioneres før det 67. år, vil således **indtil** de opnår denne alder være væsentlig ugunstigere stillet end efter den hidtidige ordning, ligesom de også efter opnåelsen af 67-årsalderen i adskillige tilfælde vil have en samlet efterlønmæssig stilling, der er ringere end efter de hidtidige regler, idet folkepensionens mindstebeløb eller den indtægtsbestemte folkepension udgør et mindre beløb end pensionsreduktionen.

På tilsvarende måde har nyordningen gennemgående medført en betydelig nedsættelse af enkepensionerne. Ligesom for egenpensionsydelse er pensionsnedgangen for enkepensionerne størst på de lavere trin af pensionsskalaen, men reduktionen gør sig dog også ret stærkt gældende på de senere alderstrin navnlig i de lavere talstærke lønklasser, hvor de hidtidige enkepensioner har været væsentlig større i forhold til lønnen end enkepensionerne i de højere lønningsklasser.

II. Udvalgets synspunkter og forslag til nyordning.

Ifølge de af udvalget foretagne undersøgelser andrager det samlede antal statspensionister, der for tiden oppebærer pension efter de ældre regler ca. 27 000. Heraf er ca. 15 600 egenpensionister. Af disse havde ialt ca. 10 000 ved pensioneringen opnået højeste pensionsalder.

Af egenpensionisterne får ca. 1 600 udbetalt reguleringstillæg efter de hidtil gældende regler som ikke-forsørgere og ca. 200 som lavestlønnet samgifte.

Af de ca. 11 400 enkepensionister får ca. 300 udbetalt reguleringstillæg som ikke-forsørgere.

For folkeskolens vedkommende udgør det samlede antal pensionister, der oppebærer pension efter de ældre regler, ca. 5 000. Heraf er ca. 3 300 egenpensionister. Af disse havde ialt ca. 2 000 ved pensioneringen opnået højeste pensionsalder.

De af udvalget foretagne beregninger viser, at en omregning af de tilståede statspensioner til de beløb, der ville være kommet til udbetaling, såfremt pensionerne var beregnet efter reglerne i lønningsloven af 7. juni 1958, ville medføre en reduktion af de årlige pensionsudgifter med ca. 25 mill. kr.

For så vidt angår folkeskolens pensionister, ville en omregning af de tilståede pensioner i overensstemmelse med reglerne i den nye lærerlønningsslov som følge af de ved denne lov gennemførte ekstraordinære lønforbedringer derimod ikke medføre nogen nævneværdig reduktion af de nuværende årlige pensionsudgifter.

Den fornævnte besparelse på ca. 25 mill. kr. årlig, der ville opnås ved en omregning af de ældre pensioner efter den ny lovs regler, måtte reduceres med den årlige udgift, der ville fremkomme derved, at der blev givet de pågældende pensionister, der efter de nu-gældende regler ikke kan oppebære folkepensionens mindstebeløb, adgang til fremtidig på tilsvarende måde som pensionister efter

lønningslovene af 7. juni 1958 at oppebære mindstebeløbet.

Denne udgift skønnes for tiden at ville andrage ialt ca. 12 mill. kr. årlig, for så vidt angår statspensionisterne og 2—3 mill. kr. årlig, for så vidt angår folkeskolens pensionister, således at den samlede besparelse ved en omregning må anslås til ca. 10 mill. kr. årlig.

Ved drøftelserne i udvalget af retningslinierne for den fremtidige pensionsordning har man fra pensionistrepræsentanternes side gjort den opfattelse gældende, at der i intet tilfælde bør foretages nedsættelse af de hidtil udbetalte pensionsbeløb, uanset om de nævnte beløb er højere end de tilsvarende pensioner beregnet efter den ny lovs regler.

Endvidere har pensionistrepræsentanterne fremsat ønske om, at der fandt omregning sted af de efter de ældre regler fastsatte pensioner i de tilfælde, hvor pensionsbeløbene ville være blevet højere ved pensionering efter den ny lovs bestemmelser.

I denne forbindelse har man særligt fremhævet forholdet for de pensionister, der efter de hidtil gældende regler får udbetalt reguleringstillæg som ikke-forsørgere og lavestlønnet samgifte, idet der er henvist til, at løn- og pensionsfastsættelse efter den ny lov er uafhængig af forseirgerforholdene.

Der er endelig fra pensionisternes side givet udtryk for, at man ville finde det rigtigt, at pensionerne fremtidig reguleres efter reglerne i den ny lønningslov, og at der gives pensionisterne efter de ældre regler adgang til at få andel i folkepensionens mindstebeløb.

Det er fra anden side i udvalget gjort gældende, at en omregning af de efter de ældre regler fastsatte pensioner i de tilfælde, hvor pensionsreglerne efter den ny lov ville have medført en forhøjelse af pensionsydelse, måtte have til naturligt modstykke, at der også fandt omregning sted af de pensionsydelse, som er højere end de tilsvarende pensioner efter den ny lovs regler. En sådan ned-

sættelse af pensionerne, der, som det fremgår af det foran anførte navnlig vil få betydning for enkepensioner og egenpensionsydelse for **tjenestemænd**, der er afgang fra tjenesten på grund af svagelighed på et tidligt alderstrin, ville ifølge de for udvalget foreliggende oplysninger også omfatte en del pensionister, der efter de hidtidige regler oppebærer reguleringstillæg som ikke-forsørgere og lavestlønnet samgifte.

Der er imidlertid i udvalget enighed om, at det ikke ved tilrettelæggelsen af nyordningen kan anses for ønskeligt, at der unødigt gøres indgreb i størrelsen af allerede tilståede pensionsbeløb, og at det på den anden side næppe er forsvarligt væsentligt at forøge de samlede pensionsudgifter. Hertil kommer, at en omregning efter den ny lovs regler som følge af den radikale omlægning af lønssystemet, der har fundet sted ved gennemførelsen af denne lov, ville medføre mange praktiske vanskeligheder og undertiden være praktisk uigennemførlig eller give mindre rimelige resultater. Dette gælder således i tilfælde, hvor den stilling, den pågældende er pensioneret fra, ikke længere eksisterer, eller hvor der er sket en væsentlig forandring i stillingens karakter eller den lønmæssige placering.

Ud fra disse synspunkter er der i udvalget opnået enighed om at foreslå en ordning, hvorefter man - i stedet for individuelt at omregne alle efter de ældre regler tilståede pensioner - fremtidig udbetaler de nævnte pensioner inklusive tillæggene i henhold til de tidligere regler, **jfr.** lønningslovens § 122, som bruttopensionsbeløb. Man kommer herved uden om alle de praktiske vanskeligheder og de tvivlsspørgsmål, der ville opstå ved en omregning, og opnår samtidig, at der i intet tilfælde sker nedsættelse af de hidtil udbetalte pensionsbeløb.

Tilsvarende regler som for allerede tilståede pensioner må efter udvalgets opfattelse komme til anvendelse for pensioner, der i medfør af overgangsbestemmelsen i lønningslovens § 71 fremtidig ydes i henhold til de tidligere gældende regler og ved fremtidig pensionering af enker efter tjenestemænd, der **har** oppebåret pension efter de tidligere love. Pensionen fastsættes således til det beløb, som inklusive tillæg efter reglerne i lønningslovens § 122 ville være kommet til udbetaling i marts måned 1959, idet det samlede beløb,

som herefter fremkommer, udbetales som bruttopensionsbeløb.

Børnepensionstillæg, der efter tjenestemandsløven af 1946 udgør 240 kr. årlig for det første barn og derefter 180 kr. årlig for hvert barn, ydes efter den nævnte lov som tillæg til grundpensionen og indgår således i det beløb, hvoraf reguleringstillæg m. v. beregnes. Som følge heraf kan børnepensionstillæggene give pensionsforøgelser på indtil 1 545 kr. for det første barn og 1 010 kr. for de følgende børn.

Såfremt der i de tidligere tilståede pensioner, der fremtidig foreslås fastsat som bruttopensionsbeløb, er indregnet børnepensionstillæg, må den omstændighed, at retten til fortsat at oppebære sådanne tillæg bortfalder, hvilket normalt sker ved barnets fyldte 18. år, efter udvalgets opfattelse medføre, at bruttopensionen nedsættes med det samme beløb, som den pr. 31. marts 1959 beregnede pension ville være blevet nedsat.

På tilsvarende måde må der, i de tilfælde hvor pensionisten fremtidig får tillagt børnepensionstillæg, foretages en forhøjelse af bruttopensionen med det samme beløb, som pensionen efter de tidligere gældende regler ville være blevet forhøjet.

Derimod ville det efter udvalgets opfattelse ikke være rigtigt på dette område, der iøvrigt ikke kan antages at have større rækkevidde, at tilvejebringe en ordning, hvorefter pensioner efter de ældre regler reguleres med de ved lønningsloven af 7. juni 1958 fastsatte børnepensionstillæg, der udgør 1 500 kr. for hvert barn.

Med hensyn til den fremtidige regulering er der i udvalget enighed om, at pensionerne fra 1. april 1959 at regne bør reguleres efter reglerne i § 89 i den ny lønningslov.

Ved drøftelserne i udvalget er det fremhævet, at en del kunne tale for en ordning, hvorefter fremtidige reguleringer kommer til at virke med samme portionsbeløb for pensioner fra ensartede stillinger, uanset om pensionering er sket før eller efter den ny lønningslovs ikrafttræden.

Såfremt der i overensstemmelse hermed som basis for dyrtidsreguleringen sker indplacering på den ny lovs pensionsniveau af de efter den tidligere lovgivning fastsatte pensioner, ville dette for hovedparten af pensionisterne medføre, at portionsstørrelsen blev

lavere, end tilfældet ville være, såfremt bruttopensionsbeløbene lægges til grund.

Ved fremtidige stigninger i tillæggene vil det overvejende antal pensionister således opnå en fordel ved en ordning, hvorefter reguleringen sker på grundlag af bruttopensionerne.

Ifølge de foretagne beregninger vil en sådan regulering blive ca. 300 000 kr. dyrere pr. dyrtidstillægsportion, end en regulering med samme portionsstørrelser som for tilsvarende pensioner efter den ny lov.

Det vil efter udvalgets opfattelse harmonere bedst med den ny lønningslovs principper for regulering af lønninger og pensioner, at den fremtidige dyrtidsregulering sker på grundlag af bruttopensionsbeløbene, hvorfor udvalget foreslår gennemførelse af en sådan ordning.

Som foran anført har pensionister, hvis pension er beregnet efter de ældre regler, ikke adgang til at oppebære folkepensionens mindstebeløb, hvorimod de — såfremt indtægtsforholdene tillader det — efter sædvanlige regler vil kunne supplere pensionerne med indtægtsbestemt folkepension.

Der er i udvalget enighed om, at det må være opgaven såvidt muligt at tilvejebringe en ordning, der giver pensionisterne efter de ældre love samme adgang som andre til at oppebære folkepensionens mindstebeløb.

Da de efter de tidligere regler fastsatte pensioner, som foran anført, i det overvejende antal tilfælde overstiger den pension, de pågældende ville have opnået, hvis pensionen var beregnet efter den ny lovs bestemmelser, vil det dog efter udvalgets opfattelse ikke være rimeligt at give pensionisterne adgang til i alle tilfælde uden nogen begrænsning at supplere pensionerne med folkepensionens mindstebeløb.

Af de beregninger, der er foretaget, og hvoraf eksempler er vist i bilag 1, hvori man har sammenlignet pensionsordningen efter de ældre og de ny regler, fremgår det, at det alt overvejende antal egenpensioner, hvis grundbeløb udgør under 2 400 kr., med tillæg efter den ældre lovgivnings regler udbringer bruttopensioner, der overstiger tilsvarende pensioner efter den ny lønningslov med beløb, der er større end folkepensionens mindstebeløb. For disse tilfælde vil det efter udvalgets opfattelse ikke være rimeligt at supplere pensionerne med mindstebeløbet. Omvendt viser beregningerne, at egenpensioner, hvis

grundbeløb efter de tidligere regler udgør over 2 400 kr., vil kunne suppleres helt eller delvis med folkepensionens mindstebeløb, uden at der derved fremkommer noget misforhold til de efter de ny regler fastsatte pensioner.

Tilsvarende gælder for enkepensioner, hvis grundbeløb efter de tidligere regler udgør henholdsvis under og over 2 300 kr.

På denne baggrund er der i udvalget opnået enighed om at foreslå en ordning, hvorefter man, for så vidt angår de pensionister, i hvis bruttopension der er indregnet reguleringstillæg som for forsørgere, foretager et skalamæssigt fradrag i tjenestemandspensionen fra det tidspunkt, da de opnår adgangen til folkepensionens mindstebeløb uden samtidig at være berettiget til indtægtsbestemt folkepension,

Frdraget er udarbejdet således, at det ud fra en gennemsnitsbetragtning svarer til forskellen mellem det samlede pensionsbeløb efter de ældre regler og den tilsvarende pension efter den nye lov, idet der særlig er taget hensyn til, at flertallet af pensionister oppebærer alderspension. Frdraget udgør for egenpensioner med grundbeløb under 1 700 kr. et beløb, der svarer til grundpensionen, og falder herefter med 100 kr.s-intervaller indtil 100 kr., for så vidt angår grundpensioner fra 8 000-8 499 kr., således at der for grundpensioner på 8 500 kr. og derover ikke foretages noget fradrag.

En sådan frdragsskala vil medføre, at egenpensionister, der er forsørgere i folkeforsikringslovens forstand, og som efter skalaen får et fradrag på 1 100 kr. og derover — hvilket gælder pensionister, hvis grundpension udgør under 2 400 kr. — ikke med det nuværende mindstebeløb på 1 080 kr. vil kunne opnå nogen forhøjelse af den samlede pensionsindtægt.

For så vidt angår enkepensionister, i hvis bruttopension der på tilsvarende måde er indregnet reguleringstillæg som for forsørgere, er skalaen ud fra samme betragtninger, som foran nævnt, udarbejdet, således at der for grundpensioner på under 1 500 kr. frdrages et beløb, der svarer til grundpensionen, hvorefter frdraget falder med 100 kr.s-intervaller indtil 100 kr., for så vidt angår grundpensioner på 2 900-2 999 kr., således at der for grundpensioner på 3 000 kr. og derover ikke sker noget fradrag.

En sådan fradragsskala for enkepensioner vil medføre, at pensionister, der er ikke-forsørgere i folkeforsikringslovens forstand, og som efter skalaen får et fradrag på 800 kr. og derover - hvilket gælder enkepensionister, hvis grundpension udgør under 2 300 kr. — ikke med det nuværende mindstebeløb på 720 kr. vil kunne opnå nogen forhøjelse af den samlede pensionsindtægt.

Men hensyn til de pensionister, der efter de ældre regler oppebærer reguleringstillæg som ikke-forsørgere eller lavestlønnede samgifte, er forholdet som tidligere nævnt det, at de tidligere tilståede pensioner i visse tilfælde - navnlig hvor afgang fra tjenesten er sket på grund af svagelighed på et tidligt alderstrin - selv med de reducerede tillæg overstiger de pensionsbeløb, der ville være opnået, hvis pensioneringen var sket efter den ny lov, medens pensionerne i andre tilfælde er lavere, end pensionering efter den ny lovs regler ville have medført.

Som følge af de store udsving i pensionsstørrelserne inden for denne gruppe vil der efter udvalgets opfattelse hverken ved ydelse af et generelt tillæg eller ved anvendelse af en fradragsskala på tilsvarende måde som for pensionister, i hvis pension er indregnet **reguleringstillæg** som for forsørgere, kunne opnås et passende forhold mellem de ny og de efter de ældre regler fastsatte pensioner fra det tidspunkt, da de pågældende opnår adgang til folkepensionens mindstebeløb.

Ud fra samtlige foreliggende forhold har udvalget ment som en forsvarlig gennemsnitsordning at kunne foreslå, at der gives de heromhandlede pensionister adgang til at oppebære folkepensionens mindstebeløb, uden at der samtidig finder noget fradrag sted i tjenestemandspensionen.

For folkeskolens pensionister gør der sig visse særlige forhold gældende som følge af den ekstraordinære lønforbedring, der som tidligere anført har fundet sted ved den ny lærerlønningsslov, og under hensyn til at der indenfor dette område er et forholdsvis stort antal pensionister, der oppebærer reguleringstillæg efter de ældre regler som ikke-forsørgere og samgifte. Afvigelse har dog efter udvalgets opfattelse ikke en sådan karakter, at man ikke indenfor dette område vil kunne anlægge tilsvarende hovedsynspunkter som dem, der foran er redegjort for, og nyordningen af pensionsforholdene, for så vidt an-

går folkeskolens pensionister, bør derfor efter udvalgets opfattelse gennemføres efter samme retningslinier som for statspensionisterne. Det skal i denne forbindelse fremhæves, at det overvejende antal pensionister i folkeskolen efter de for udvalget foreliggende oplysninger om deres pensionsforhold vil få mulighed for at supplere tj. enestemandspensionen med folkepensionens mindstebeløb.

Der vil endvidere efter udvalgets opfattelse kunne følges samme retningslinier, for så vidt angår folkekirkens pensionister.

De af civilarbejderloven af 1958 og tidligere civilarbejderlove omfattede personer har adgang til pension efter de for statstjenestemænd gældende regler, idet der dog er fastsat visse afvigelser herfra. Således er grundpensionerne efter de tidligere civilarbejderlove 10 pct. lavere end tilsvarende tjenestemandspensioner. Til disse reducerede grundpensioner ydes reguleringstillæg m. v.

Efter den i 1958 gennemførte civilarbejderlov omfatter 10 pct.-fradraget i tj. enestemandspensionen hele pensionsydelsen, hvilket medfører en væsentlig reduktion af pensionerne indenfor dette område i forhold til de hidtil gældende regler.

På denne baggrund har man i udvalget drøftet, hvorvidt det vil være rimeligt ved en nyordning af pensionsforholdene for de efter de tidligere love pensionerede civilarbejdere at anvende tilsvarende fremgangsmåde som for statspensionisterne, særlig for så vidt angår adgangen for de pågældende til at oppebære folkepensionens mindstebeløb.

Det kan dog efter udvalgets opfattelse ikke anses for hensigtsmæssigt at følge særregler indenfor dette område, specielt med hensyn til fradragsskalaen, der anvendes i forbindelse med adgangen til folkepensionens mindstebeløb.

Ud fra de anførte hovedsynspunkter stiller udvalget herefter forslag om, at der fra 1. april 1959 gennemføres følgende nyordning af pensionsforholdene for pensionister, hvis pension er beregnet efter de før 1. april 1958 gældende regler:

1) De i overensstemmelse med de ældre regler allerede tilståede pensioner, der i henhold til overgangsbestemmelsen i § 122 i lønningssloven af 7. juni 1958 i indeværende fi-

nansår udbetales med de reguleringstillæg, midlertidige tillæg og særlige tillæg, der var gældende inden den ny lønningslovs ikrafttræden, udbetales uden omregning for tiden efter 1. april 1959, idet det samlede beløb, der kom til udbetaling i marts måned 1959, betragtes som et månedligt bruttopensionsbeløb.

2) For pensioner, der fremtidig tilstås i henhold til de tidligere gældende love — hvad enten det drejer sig om pensioner, der fastsættes efter de ældre regler i henhold til overgangsbestemmelsen i lønningslovens § 71, eller om enkepensioner i tilfælde, hvor tjenestemanden har oppebåret pension efter de tidligere love - kommer tilsvarende regler til anvendelse som anført under 1). Pensionen fastsættes således til det beløb, som inklusive tillæg i henhold til lønningslovens § 122 ville være kommet til udbetaling i marts måned 1959, idet det samlede beløb, som herefter fremkommer, udbetales som bruttopensionsbeløb efter foretagen dyrtidsregulering.

3) Der ydes børnepensionstillæg til de under 1) og 2) omhandlede pensioner i overensstemmelse med reglerne i tjenestemandensloven af 6. juni 1946. Børnepensionstillægget indgår herefter i det beløb, hvoraf reguleringstillæg m. v. ville være blevet beregnet, således at bruttopensionsbeløbene under 1) og 2) ved ydelse eller bortfald af børnepensionstillæg forhøjes eller nedsættes på tilsvarende måde, som tilfældet ville have været før 1. april 1958.

4) Pensionsbeløbene i henhold til 1)–3) reguleres fra 1. april 1959 at regne i overensstemmelse med reglerne i § 89 i lov nr. 154 af 7. juni 1958 om lønninger og pensioner m. v. til statens tjenestemænd.

5) De under 1) og 2) omhandlede pensionister får samme adgang som andre til at oppebære folkepensionens mindstebeløb. For de egenpensionister, i hvis bruttopensionsbeløb, der er indregnet reguleringstillæg som for forsørgere, jfr. § 92, stk. 1 i tjenestemandensloven af 6. juni 1946, foretages fra det tidspunkt, da de pågældende opfylder de almindelige betingelser i folkeforsikringsloven for at opnå folkepensionens mindstebeløb uden samtidig at have adgang til indtægtsbestemt folkepension, et fradrag i tjenestemandspensionen efter følgende skala:

Grundpension efter de ældre regler.	Fradrag kr. et beløb svarende til grundpensionen
indtil 1699	1 700
1 700-1 799	1 600
1 800-1 899	1 500
1 900 -1 999	1 400
2 000-2 099	1 300
2 100-2 199	1 200
2 200-2 299	1 100
2 300-2 399	1 000
2 400-3 099	900
3 100-3 199	800
3 200-3 299	700
3 300-3 399	600
3 400-3 499	500
3 500-6 999	400
6 500-6 999	300
7 000-7 499	200
7 500-7 999	100
8 000-8 499	0
8 500 og derover	0

For så vidt angår de under 1) og 2) omhandlede enkepensionister, i hvis bruttopensionsbeløb der på tilsvarende måde er indregnet reguleringstillæg som for forsørgere, foretages fra det tidspunkt, da de pågældende opfylder betingelserne for at oppebære folkepensionens mindstebeløb uden samtidig at have adgang til indtægtsbestemt folkepension, et fradrag i tjenestemandspensionen efter nedenstående skala:

Grundpension efter de ældre regler.	Fradrag kr. et beløb svarende til grundpensionen
indtil 1499	1 500
1 500-1 599	1 400
1 600-1 699	1 300
1 700-1 799	1 200
1 800-1 899	1 100
1 900-1 999	1 000
2 000-2 099	900
2 100 2 199	800
2 200- 2 299	700
2 300-2 399	600
2 400-2 499	500
2 500-2 599	400
2 600-2 699	300
2 700.-2 799	200
2 800-2 899	100
2 900-2 999	0
3 000 og derover	0

Fradraget i tjenestemandspensionen kan dog i intet tilfælde overstige det beløb den pågældende (og den eventuelle ægtefælle) får udbetalt i folkepensionens mindstebeløb.

De pensionister efter 1) og 2). i hvis bruttopensionsbeløb, der er indregnet reguleringstillæg som for ikke-forsørgere eller lavestlønnede samgifte, får adgang til at oppebære folkepensionens mindstebeløb, uden at der foretages noget fradrag i tjeneslemandspensionen.

6) For civilarbejdere, der er pensioneret eller fremtidig bliver pensioneret efter de inden 1. april 1958 gældende civilarbejderlove, kommer tilsvarende bestemmelser som de under 1)-5) anførte til anvendelse.

7) Tilsvarende gælder for pensionister i folkeskolen og folkekirken, hvis pension beregnes efter de før 1. april 1958 gældende regler.

Overensstemmende med det anførte har udvalget udarbejdet det som bilag 2 optrykte udkast til lovforslag.

For så vidt angår dette forslags §§ 1 og 6, henvises til bemærkningerne foran, medens man, for så vidt angår §§ 2-5, udover det tidligere anførte skal bemærke følgende:

Efter den ved lov nr. 159 af 7. juni 1958 gennemførte ændring af § 39, stk. 3 i lov om folkeforsikring har tjenestemænd og tjenestemandspensionister m. fl., hvis pensionsrettigheder er hjemlet i bestemmelser vedtaget efter lønningslovens ikrafttræden 1. april 1958, adgang til at oppebære folkepensionens mindstebeløb, således at kun personer, hvis pensionsrettigheder er hjemlet i ældre bestemmelser, fortsat er undtaget fra adgangen til mindstebeløbet.

Såfremt det af udvalget udarbejdede lovforslag gennemføres, vil pensionister efter de tidligere indenfor staten gældende lønnings- og pensionslove i medfør af den nævnte bestemmelse i folkeforsikringsloven ikke længere være undtaget fra adgangen til at oppebære folkepensionens mindstebeløb. Man har derfor - for at afpasse de pågældendes samlede efterlønmæssig status efter forholdene for pensionister fra tilsvarende stillinger efter den ny lønningslov - fundet det naturligt, at der for de pensionister, i hvis bruttopensionsbeløb der efter de ældre regler er indregnet reguleringstillæg som for forsørgere,

foretages et fradrag i tjenestemandspensionen efter de i §§ 2 og 3 nævnte skalaer fra det tidspunkt, da de pågældende opfylder betingelserne for at oppebære mindstebeløbet.

Som det fremgår af lovteksten, kommer fradraget i tjenestemandspensionen kun til anvendelse i de tilfælde, hvor pensionisten efter folkeforsikringslovens regler alene har adgang til at oppebære mindstebeløbet, idet man ikke har tilsigtet nogen begrænsning i den adgang, som pensionisterne allerede efter den gældende ordning har til at supplere tjenestemandspensionen med indtægtsbestemt folkepension, og som også tilkommer pensionister efter den ny tjenestemandslø.

Som følge heraf vil der heller ikke ske fradrag i tjenestemandspensionen i de tilfælde, hvor pensionisten efter gennemførelsen af nærværende lovforslag er berettiget til folkepensionens mindstebeløb, men hvor han efter de hidtil gældende regler ville have haft adgang til indtægtsbestemt folkepension med et beløb, der er lavere end mindstebeløbet.

Endvidere foretages fradrag kun i det omfang, hvori pensionisten eller den eventuelle ægtefælle til enhver tid har krav på at få udbetalt mindstebeløbet. Det forudsættes således, at der i fornødent omfang sker regulering i skalafradraget ved ændringer i pensionistens indtægts- og ægteskabsforhold, der påvirker hans adgang til at oppebære folkepensionens mindstebeløb.

I tilfælde, hvor alene pensionisten eller dennes pensionsberettigede ægtefælle opfylder betingelserne for at oppebære folkepensionens mindstebeløb, vil der herefter kun være at foretage fradrag indenfor det beløb, som folkepensionsbeløbet for en enlig andrager.

Endvidere er det en forudsætning, at fradraget ikke kommer til anvendelse i det omfang pensionistens ægtefælle efter den før gennemførelsen af lovforslaget gældende ordning måtte have adgang til at oppebære mindstebeløbet.

Såfremt pensionistens ægtefælle efter lønningslovens regler ikke er berettiget til enkepension, og som følge heraf efter den hidtil gældende ordning ikke er afskåret fra at oppebære mindstebeløbet, vil den omstændighed, at pensionisten efter gennemførelsen af lovforslaget nu også får adgang til mindstebeløbet, medføre, at der højst vil kunne ske fradrag i tjenestemandspensionen med en trediedel af det for ægtefæller gældende mind-

stebeløb, hvis begge ægtefæller opfylder betingelserne for at oppebære mindstebeløbet. Såfremt kun pensionisten er berettiget til folkepensionens mindstebeløb, vil der kunne ske fradrag indenfor det fulde folkepensionsbeløb for en enlig, medens der intet fradrag foretages i tjenestemandspensionen, sålænge kun ægtefællen er berettiget til folkepension.

Det bemærkes endvidere, at de foreslåede fradragsregler medfører, at der i tilfælde, hvor samgifte ægtefæller begge er pensionister efter de ældre regler, forholdes på tilsvarende måde som for ægtefæller, hvoraf den ene efter den gældende lovgivning er berettiget til mindstebeløbet.

Lovforslagets § 5, hvorefter et efter §§ 2 og 3 foretaget fradrag i tjenestemandspensionen lades ude af betragtning ved fastsættelsen af indtægtsbestemt folkepension, skyldes, at de i folkeforsikringsloven indeholdte fradragsregler uden den foreslåede bestemmelse vil

kunne medføre, at tjenestemandspension - efter at fradraget var foretaget - suppleret med indtægtsbestemt folkepension ville kunne udbringe et større beløb end tjenestemandspensionen suppleret med folkepensionens mindstebeløb efter de foreslåede regler.

Spørgsmålet om at give loven tilbagevirkende kraft fra 1. april 1958 har været rejst i udvalget, men der er som led i hele nyordningen opnået enighed om at betragte den ved lønningsloven af 1958 § 122, stk. 1, for året 1958—59 truffene ordning som endelig, således at de nye regler, som foreslået, først bliver gældende fra 1. april 1959.

Økonomisk medfører de foreslåede bestemmelser, at udgiften til folkepensionens mindstebeløb vil blive forøget med ca. 15 mill. kr., hvoraf ca. 11 mill. kr. kommer til afkortning i de hidtidige pensionsudgifter, således at forslaget medfører en øjeblikkelig merudgift på ca. 4 mill. kr. årlig.

København, den 17. februar 1959.

Ulrik Andersen.
Formand.

Holger Eiriksen.

Aage Fogh.

K. V. Groth.

Aa. Gøting.

F. Heick.

F. R. Kristensen.

B. Lassen.

P. Madsen.

Stinus Nielsen.

P. Nygaard.

H. Salicath.

Chr. Strøm.

Erna Sørensen.

Marie Frank.
Sekretær.

Eksempler på pensionens størrelse efter tjenestemandsløven af 1946
og lønningsloven af 1958.

Egenpension.
Forsørgere.

Gl. lønklasse (1)	Stillingsbetegnelse og ny lønklasse (2)	Pensionskvotient		Bruttopension pr. 31. marts 1959		
		1946-lov (3)	1958-lov (4)	1946-lov (5)	1958-lov (6)	Forskel (7)
kr.		/60	pet.	kr.	kr.	kr.
2 400—2 850	Overportør 3. lønklasse (10 440—12 780)	18	50	6 410	5 892	518
		24	50	8 434	5 892	2 542
		30	50	8 815	5 892	2 923
		36	62	9 196	7 306	1 890
		42	72	9 577	8 485	1 092
		(42)	75	9 577	8 838	739
4 500—5 700	Overlærer 4. lønklasse (18 900—21 900)	18	50	9 016	8 640	376
		24	50	9 718	8 640	1 078
		30	50	10 623	8 640	1 983
		36	62	11 520	10 713	807
		42	72	13 085	12 441	644
		(42)	75	13 085	12 960	125
12 000—13 200	Departementschef 29. lønklasse (42 600)	18	50	12 743	16 410	+ 3 667
		24	50	15 290	16 410	+ 1 120
		30	50	18 275	16 410	1 865
		36	62	21 333	20 348	985
		42	72	24 391	23 630	761
		(42)	75	24 391	24 615	+ 224

Ikke-forsørgere.

2 400—2 850	Overportør 3. lønklasse (10 440—12 780)	18	50	5 494	5 892	+ 398
		24	50	7 234	5 892	1 342
		30	50	7 615	5 892	1 723
		36	62	7 996	7 306	690
		42	72	8 377	8 485	+ 108
		(42)	75	8 377	8 838	+ 461
4 500—5 700	Overlærer 4. lønklasse (18 900—21 900)	18	50	7 816	8 640	+ 824
		24	50	8 518	8 640	+ 122
		30	50	9 423	8 640	783
		36	62	10 320	10 713	+ 393
		42	72	11 765	12 441	+ 676
		(42)	75	11 765	12 960	+ 1 195

Et »+« i kolonne (7) angiver, at pensionen efter 1958-loven er større end den tilsvarende pension efter 1946-loven.

Enkepension.**Forsørgere.**

Gl. lønklasse (1)	Stillingsbetegnelse og ny lønklasse (2)	Pensionskvotient		Bruttopension pr. 31. marts 1959		
		1946-lov (3)	1958-lov (4)	1946-lov (5)	1958-lov (6)	Forskel (7)
kr. 2 400—2 850	Overportør 3. lønklasse (10 440—12 780)	16 21 24 (24)	35 47 53 56	5 696 7 477 8 434 8 434	4 313 5 792 6 531 6 901	1 383 1 685 1 903 1 533
4 500—5 700	Overlærer 4. lønklasse (18 900—21 900)	16 21 24 (24)	35 47 53 56	8 782 9 367 9 718 9 718	6 237 8 375 9 444 9 979	2 545 992 274 + 261
12 000—13 200	Departementschef 29. lønklasse (42 600)	16 21 24 (24)	35 47 53 56	11 372 13 640 15 290 15 290	10 510 14 114 15 915 16 816	862 + 474 + 625 + 1 526

Ikke-forsørgere.

2 400—2 850	Overportør 3. lønklasse (10 440—12 780)	16 21 24 (24)	35 47 53 56	4 884 6 410 7 234 7 234	4 313 5 792 6 531 6 901	571 618 703 333
4 500—5 700	Overlærer 4. lønklasse (18 900—21 900)	16 21 24 (24)	35 47 53 56	7 582 8 167 8 518 8 518	6 237 8 375 9 444 9 979	1 345 + 208 + 926 + 1 461

Et »+« i kolonne (7) angiver, at pensionen efter 1958-loven er større end den tilsvarende pension efter 1946-loven.

Forslag

til

Lov om pensioner, der er fastsat i henhold til de før 1. april 1958 gældende lønnings- og pensionslove.

§ 1. For personer, der 31. marts 1959 oppebærer pension eller ventepenge i henhold til de før 1. april 1958 indenfor staten gældende lønnings- og pensionslove, fastsættes pensionen (ventepengene) efter 1. april 1959 til et månedligt beløb svarende til det beløb, som med tillæg i henhold til § 122 i lov nr. 154 af 7. juni 1958 om lønninger og pensioner m. v. til statens tjenestemænd kom til udbetaling 1. marts 1959.

Stk. 2. For personer, der efter 31. marts 1959 får tillagt pension i henhold til de før 1. april 1958 gældende lønnings- og pensionslove, fastsættes pensionen til det samlede beløb, den pågældende ville have fået udbetalt efter de ældre regler sammenholdt med §§ 71 og 122 i lov nr. 154 af 7. juni 1958 om lønninger og pensioner m. v. til statens tjenestemænd.

Stk. 3. De hidtil gældende regler angående børnepensionstillæg finder fremdeles anvendelse, således at de i stk. 1 og 2 anførte pensionsbeløb ved ydelse eller bortfald af børnepensionstillæg forhøjes eller nedsættes på tilsvarende måde, som tilfældet ville have været før 1. april 1958.

Stk. 4. Pensionsbeløbene i henhold til stk. 1-3 reguleres fra 1. april 1959 at regne efter reglerne i § 89 i lov nr. 154 af 7. juni 1958 om lønninger og pensioner m. v. til statens tjenestemænd.

§ 2. For de af § 1 omfattede egenpensionister, i hvis bruttopensionsbeløb der er indregnet reguleringstillæg som for forsørgere, jfr. § 92, stk. 1 i lov nr. 301 af 6. juni 1946 om statens tjenestemænd, foretages fra det tidspunkt, da de pågældende

(eller den eventuelle ægtefælle) opfylder de almindelige betingelser i lov om folkeforsikring, jfr. bekendtgørelse nr. 228 af 12. september 1957 samt lov nr. 159 af 7. juni 1958 for at opnå folkepensionens mindstebeløb uden samtidig at have adgang til indtægtsbestemt folkepension et fradrag i pensionen efter følgende skala:

indtil	et beløb svarende
1699	grundpensionen
1 700-1 799	1 700
1 800-1 899	1 600
1 900-1 999	1 500
2 000-2 099	1 400
2 100-2 199	1 300
2 200-2 299	1 200
2 300-2 399	1 100
2 400-3 099	1 000
3 100-3 199	900
3 200-3 299	800
3 300-3 399	700
3 400-3 499	600
3 500-6 499	500
6 500-6 999	400
7 000-7 499	300
7 500-7 999	200
8 000-8 499	100
8 500- og derover	0

Fradragnet i pensionen kan dog i intet tilfælde overstige det beløb, den pågældende (og den eventuelle ægtefælle) har krav på at få udbetalt i folkepensionens mindstebeløb.

§ 3. For så vidt angår de af § 1 omfattede enkepensionister, i hvis bruttopensionsbeløb

der er indregnet reguleringstillæg som for forsørgere, jfr. § 92, stk. 1 i lov nr. 301 af 6. juni 1946 om statens tjenestemænd, foretages fra det tidspunkt, da de pågældende opfylder de almindelige betingelser for at opnå folkepensionens mindstebeløb, uden samtidig at have adgang til indtægtsbestemt folkepension, et fradrag i pensionen efter følgende skala:

Grundpension efter de ældre regler	F dr. kr	et beløb svarende til grundpensionen
1 500-1 599	1 500	1 500
1 600-1 699	1 400	1 400
1 700-1 799	1 300	1 300
1 800-1 899	1 200	1 200
1 900-1 999	1 100	1 100
2 000-2 099	1 000	1 000
2 100-2 199	900	900
2 200-2 299	800	800
2 300-2 399	700	700
2 400-2 499	600	600
2 500-2 599	500	500
2 600-2 699	400	400
2 700-2 799	300	300
2 800-2 899	200	200
2 900-2 999	100	100
3 000- og derover	0	0

Fradratet i pensionen kan dog i intet tilfælde overstige det beløb, den pågældende har krav på at få udbetalt i folkepensionens mindstebeløb.

§ 4. For de af § 1 omfattede pensionister, i hvis bruttopensionsbeløb der er indregnet reguleringstillæg som for ikke-forsørgere eller lavestlønnede samgifte, jfr. § 93 i lov nr. 301 af 6. juni 1946 om statens tjenestemænd, foretages intet fradrag i pensionen, uanset om de pågældende opfylder betingelserne for at opnå folkepensionens mindstebeløb.

§ 5. Et i medfør af §§ 2 eller 3 foretaget fradrag i tjenestemandspension lades ude af betragtning ved beregning af indtægtsbestemt folkepension.

§ 6. For personer, hvis pension beregnes efter de inden 1. april 1958 gældende love om pensionering af civile funktionærer, håndværkere og arbejdere ved hæren og søværnet m. v., kommer tilsvarende bestemmelser til anvendelse, som de i nærværende lov omhandlede.

Stk. 2. Tilsvarende gælder for pensionister i folkeskolen og folkekirken, hvis pension beregnes efter de før 1. april 1958 gældende regler. Pensionsudgifterne udredes af statskassen i samme omfang som hidtil.

§ 7. Denne lov har virkning fra 1. april 1959.

Bemærkninger til lovforslaget.

I overensstemmelse med forudsætningerne i den af lønningskommissionen af 1954 afgivne 1. betænkning nedsatte finansministeren den 15. oktober 1958 et udvalg til at overveje og fremsætte forslag til ændring i de regler, hvorefter pension udbetales til pensionister, der har opnået pension inden den ny lønningsskift ikrafttræden.

Lovforslaget er enslydende med det udkast, der indeholdes i den af det nævnte udvalg under 17. februar afgivne enstemmige betænkning (optrykt som bilag til nærværende forslag), hvorfor man i det hele kan henholde sig til udvalgets indstilling.

